

خلاقیت و نوآوری اساس کارآفرینی

نویسندگان: مهرداد بیات | الناز بیات | آرزو بکزاده

کارآفرینی به عنوان یک تسریع کننده، جرقه رشد و توسعه اقتصادی را فراهم می آورد. او چهار دسته از عوامل را برای ظهور کارآفرینی مهم می شمارد:

- عوامل اقتصادی: مزیت های بازار و فراهم بودن سرمایه
- عوامل غیراقتصادی: مقبولیت کارآفرینی (فرهنگی)، تحرکات اجتماعی، امنیت و عواملی همچون طبقه اجتماعی، قدرت و کنترل
- عوامل روان شناختی: نیاز به توفیق، انگیزه ها و مخاطره پذیری
- ترکیب عوامل تولید: به منظور ایجاد تغییر در تولید محصولات و خدمات لیبنشتاین کسی را کارآفرین می دانند که با اجتناب از بی کفایتی هایی که دیگران دارند، به کامیابی دست می یابد. ویژگی عمده دیدگاه وی آن است که تأکید می ورزد در دنیای واقعیات، کامیابی استثنا و شکست قاعده می باشد.
- از نظری کارآفرین کسی است که یکی از فعالیت های ذیل را انجام دهد:
- بازارها را یکپارچه و مرتبط سازد.
- خلأها و شکاف های بازار را پر نماید.
- با صرف وقت، خود را درگیر تغییرات ساختاری و سازمانی نماید.
- کلیه عوامل را برای تولید و بازاریابی یک محصول مهیا نماید.

مهم ترین ویژگی کارآفرینان خلاقیت و نوآوری است. خلاقیت به معنای خلق یک چیز از چیز دیگری است به طوری که فارغ از قالب و روش های گذشته باشد. خلاقیت مهارت دیدن چیزهایی است که وجود ندارند. با توجه به ارتباط دوسویه خلاقیت و نوآوری با کارآفرینی می توان گفت که خلاقیت و نوآوری اساس کارآفرینی هستند.

کارآفرینی فرایندی است که منجر به ایجاد رضایت مندی و یا تقاضای جدید می گردد. کارآفرینان با خلاقیت و نوآوری ترکیبات جدیدی از منابع، فرصت ها و نیازها را خلق می کنند و می توانند در خط مقدم تولید ثروت، توسعه اقتصادی و فناوری حرکت کنند.

در این مقاله مفاهیم خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی را به صورت جداگانه بررسی کرده و در بخش های بعدی، به طور خلاصه به برخی ویژگی های هر مفهوم و موانعی که سر راه هر یک وجود دارد، می پردازیم.

۱. کارآفرینی

کارآفرینی عبارت است از فرایند ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره گیری از فرصت ها. کارآفرینان به عنوان کسانی که می توانند با ابتکار و نوآوری ترکیبات جدیدی از منابع، فرصت ها و نیازها را خلق کنند، در خط مقدم تولید ثروت، توسعه اقتصادی و فناوری در حال حرکت است.

کارآفرینی عبارت است از:

فرایند خلق چیزی با ارزش و متفاوت، از طریق اختصاص زمان و تلاش کافی، همراه با خطر مالی، روانی و اجتماعی، به منظور دریافت پاداش های مالی و رضایت شخص از نتایج حاصله. ولیکن معتقد است:

- خود را وقف کسب و کار خود می کنند.
- کارآفرینان عاشق کاری هستند که انجام می دهند.
- کارآفرینان خود را ورای جزئیات قرار می دهند.
- مسئول سرنوشت خود هستند.
- پول دار شدن لزوماً محرک کارآفرینان نیست، میزان درآمد سنگ ترازوی آنان است.

۲. خلاقیت

خلاقیت فرایندی است که قابل توسعه و بهسازی است. پروکتور معتقد است خلاقیت فرایند شکستن و دوباره ساختن دانش خود درباره یک موضوع به دست آوردن بینش جدید نسبت به ماهیت آن است. مهم ترین ویژگی کارآفرینان خلاقیت و نوآوری می باشد. کارآفرینان افرادی خلاق و نوآور هستند که دارای قدرت و قابلیت ذهنی بالایی در شناسایی و بررسی مسائل و موضوعات پیرامون خود می باشند. کارآفرینان در برخورد با مسائل ابعاد گسترده تری را در نظر می گیرند و واقعیت هایی را درمی یابند که دیگران بدان توجه ندارند. کارآفرینان دارای تفکر واگرا مقابل واگرا می باشند. این افراد در فکر و عمل خود با دیگران متفاوت عمل کرده و از عادات دوری کرده و روش های نوین را به کار می گیرند و برای یک مسئله گزینه های فراوانی را در نظر می گیرند. البته تفکر واگرا وقتی با خلاقیت مترادف است که منجر به نتیجه مثبت و ثمربخش شود.

۲-۱ ویژگی های خلاقیت

- خلاقیت فرایندی فکری و روانی است.
- محصول خلاقیت می تواند به شکل یک اثر، یک ایده، یک راه حل، یک شیء و یا هر چیز دیگر ظهور کند.
- محصول خلاقیت پدیده ای نو و جدید است.
- محصول خلاقیت اثری است که علاوه بر تازگی دارای ارزش نیز باشد.
- خلاقیت یک توانایی عمومی است و در همه افراد کم و بیش وجود دارد.
- خلاقیت قابل پرورش است و با محیط اجتماعی و فرهنگی ارتباط مستقیم دارد.

کارآفرین و کارآفرینی از دیدگاه های مختلف مورد توجه قرار گرفته است که به اختصار و به شرح نظریات آنان در کتاب *خلاقیت و نوآوری/اساس کارآفرینی* نوشته مهرداد بیات، الیزابت و آرزو بکزاده پرداخته شده است.

۱-۱ نقش کارآفرینان در توسعه جوامع

- کارآفرینان موتور حرکت و رشد اقتصادی یک جامعه هستند که در یک محیط رقابتی و شرایط عدم تعادل، جامعه را به حرکت درمی آورند و توسعه می بخشند.
- با به کارگیری فناوری های جدید و شیوه های نوین، سریع تر و کم هزینه تر نیازهای جامعه را به نحو احسن برآورده می سازد.
- سبب پویایی و افزایش بهره وری در اجتماع شده و ارزش کار را افزایش می دهند و روحیه سعی و تلاش را در جامعه بالا می برند.
- کارآفرینان سبب تشویق جامعه به کارهای خلاق و کارآفرینانه می شوند و همین امر سبب رشد و بالندگی اجتماعی می شود.

تغییر مسیر زندگی	استیلا از امکان پذیر بودن	استیلا از مهارت ها
جابجایی منفی، خستگی و مهاجرت آتش سوزی توهین بهران های دوره میل سالی طلاق یا بیوگی عوامل بیندین: خروج از نظام خروج از مدرسه خروج از زندان حوادث مثبت شریک سرمایه گذار مشتری و...	حمایت مالی دیگر حمایت ها انگیزش تلاش افراد بزرگ شرکت	فرهنگ خلاقانه انگیزش تلاش تجربه کاری

نمایی
شرکت

شکل ۱- فرایند شکل گیری کارآفرینی

۲-۱ خصوصیات کارآفرینان

- توانایی پیاده کردن رؤیاهای خود را دارند.
- وقت تلف نمی کنند، سریع تصمیم گیری می کنند.
- به سریع ترین روش ممکن، تصمیم گیری و اجرا می کنند.
- به مشارکت و اجرای کار متعهد هستند.

مدیران عالی و یا نهایتاً ارباب رجوع یا مشتری است. درحالی که مسئله یابی غیررسمی، امری بینشی است و از کانال های ارتباطی غیررسمی به وجود آن ها پی برده می شود.

۳. نوآوری - Innovation

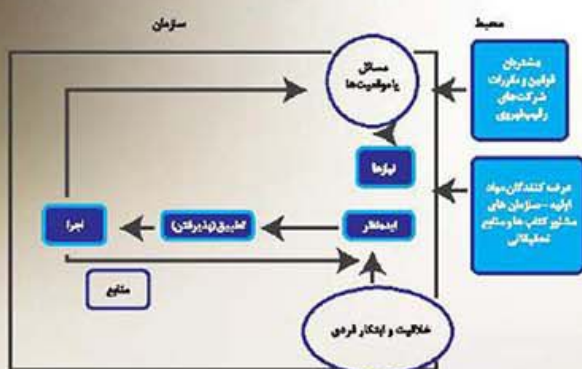
به کارگیری ایده های نو ناشی از خلاقیت که می تواند به صورت یک محصول یا خدمت جدید با روشی برای انجام کارها باشد را نوآوری گویند. نوآوری تبدیل خلاقیت به عمل و یا نتیجه می باشد. نوآوری فرایندی است که کارآفرینان توسط آن فرصت ها را به ایده های قابل عرضه به بازار تبدیل می کنند. به کمک این ابزار است که آن ها به تغییرات شتاب می بخشند.

۳-۱ فرایند نوآوری

فرایند نوآوری چیزی بیش از یک ایده خوب است. سرچشمه ایده اهمیت دارد و نقش اندیشه خلاقانه ممکن است در آن توسعه، حیاتی باشد. میان ایده های که از اندیشه پردازی صرف می آید و ایده های که حاصل اندیشه بسط یافته، پژوهش، تجربه و کار است، تفاوت فراوان می باشد.

نوآوری فرایندی است که از تصور شروع و به انتشار تجاری محصول یا خدمت جدید ختم می شود. معمولاً نوآوری به صورت اقدامات متوالی یا مراحل پیاپی صورت می گیرد. برای اینکه فرایند نوآوری موفقیت آمیز به اجرا درآید، باید مراحل این فرایند به ترتیب در سازمان رخ دهند. این مراحل عبارتند از:

- نیاز به تغییر و نوآوری زمانی که افراد نسبت به عملکرد فعلی خود ناراضی هستند.
- ارائه نظر یا ایده جدید برای انجام دادن کارها که می تواند به صورت الگو، طرح یا برنامه باشد.
- پذیرفتن نظر یا ایده مطرح شده توسط مسئولین، مدیران و یا تصمیم گیرندگان
- اجرای ایده، روش یا رفتار جدید توسط اعضا سازمان
- تخصیص منابع انسانی لازم

شکل ۲. فرایند نوآوری موفقیت آمیز

کیتینگ مفهوم خلاقیت را توسعه بیشتری بخشیده و برای ایجاد رفتاری خلاق، رشد و تحول، مهارت های زیر را ضروری می داند:

• توانایی تفکر واگرا

• داشتن معلومات وسیع و تجربه مفید در زمینه خلاقیت

• توانایی برقراری ارتباط با دیگران به منظور تبادل تجربیات و معلومات

• توانمندی فرد برای تجزیه و تحلیل انتقادی

۲-۲ دلایل اهمیت خلاقیت

شتاب و آهنگ تغییرات در عرصه های مختلف که باعث می شود بیشترین پیش فرض ها و دستاوردهای بشری منسوخ گردد. جهانی شدن کسب و کار، این مهم، باعث گردیده بازارهای گسترده با تعدد کثیری مشتری و مصرف کننده با علایق و سلیقه های متعدد پدید بیایند. افزایش چشمگیر تعداد رقبا، رقابت سنگین و زیاد در عرصه های مختلف علمی، فناوری و کسب و کار. برای غلبه بر این شرایط تنها با کمک نوآوری روزافزون و طرح دیدگاه های جدید می توان سهم بازار خود را حفظ کرد.

ایجاد جامعه اطلاعاتی دانایی محور، ناپایداری شرایط اقتصادی و پیچیده تر شدن محیط کسب و کار، همه و همه از علت های توجه به خلاقیت مخصوصاً در ارزیابی کسب و کار است.

۲-۳ موانع خلاقیت

موانع زیادی وجود دارد که مانع از خلاقیت افراد می گردد، به طور کلی موانع خلاقیت به دو دسته فردی و گروهی تقسیم می شوند:

- موانع فردی
- موانع محیطی
- موانع اجتماعی
- موانع سازمانی
- موانع اقتصادی
- موانع فرهنگی
- موانع تاریخی
- موانع کلان ساختاری

۲-۴ راه های غلبه بر موانع خلاقیت

کسب اطلاعات زیاد، ریسک پذیری، خوش بینی و مثبت اندیشی، کسب اطلاعات زیاد، تغییر برداشت ها، پشتکار زیاد، تمرکز روی یک مسئله، اکتفا نکردن به یک جواب، غرق شدن در یک مسئله و در میان گذاشتن آن با دیگران، یادداشت کردن ایده ها و ثبت و ضبط آن ها، پیروی نکردن از قواعد و قالب های ذهنی.

۲-۵ خلاقیت و حل مسئله

به یک دسته فعالیت های گسترده جهت به اجراء آوردن راه حلی که به منظور اصلاح یک وضعیت نامطلوب ارائه شده را فرایند حل مسئله می گویند. به عبارت دیگر فرایند حل مسئله به مفهوم یافتن جواب هایی برای یک سؤال است.

فرایند مسئله یابی

برای آگاهی از وجود مسئله می توان از روش های رسمی و غیررسمی مسئله یابی استفاده کرد. روش مسئله یابی رسمی یک رویه مستقیم و سه رویه غیرمستقیم دارد.

در رویه مستقیم، مدیر از بروز شرایطی مانند انحراف از تجربیات گذشته، انحراف از برنامه تبیین شده و پیش گرفتن از رقیب به وجود مسئله پی می برد اما در رویه های غیرمستقیم، پی بردن به وجود مسئله از طریق کارکنان، صلاحیت مدیر، گزارش مسائل موجود به عنوان وظیفه و یا آگاهی از وجود مسئله از طریق

۲-۳ موانع نوآوری

موانع بسیاری وجود دارد که سبب می شود فرایند نوآوری با مشکلات جدی مواجه شود. از موارد زیر می توان به عنوان موانع نوآوری نام برد:

- عدم تشویق و حمایت از پیشتازان و حامیان نوآوری
- دسترسی نداشتن به منابع و امکانات و تجهیزات
- نداشتن وقت آزاد برای فکر کردن درباره ایده نو
- دست به دست گرداندن پیشنهادهای جدید و فقدان سیستم پیشنهادی بی نام

- عدم آگاهی از معیارهای ارزیابی ایده های نو
- اطلاعات بیش از حد
- مبارزات و سیاست بازی های سازمانی
- افق زمانی کوتاه مدت برای سودآوری

مطالعه این کتاب به تمامی مدیران حوزه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و خصوصاً دانشجویان عزیز و ارجمند پیشنهاد می شود.

مبشر
کتاب خلافت و نوآوری
مدرس کارآفرینی

